

Brusel 12. ledna 2023
(OR. en)

5211/23

SOC 12
ANTIDISCRIM 5
GENDER 5
JAI 21
FREMP 3
COHOM 7
EDUC 9

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	9. ledna 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 7 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Zpráva o hodnocení vnitrostátních strategických rámců členských států pro Romy

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 7 final.

Příloha: COM(2023) 7 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 9.1.2023
COM(2023) 7 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Zpráva o hodnocení vnitrostátních strategických rámců členských států pro Romy

{SWD(2023) 3 final}

ÚVOD

V rámci své celkové politické priority prosazovat Unii rovnosti přijala Komise dne 7. října 2020 nový strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů¹ (dále jen „strategický rámec EU pro Romy“). Na základě hodnocení předchozího strategického rámce EU pro Romy na období 2011–2020² zdůrazňuje nový strategický rámec EU pro Romy potřebu posílit závazek na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni na základě změny paradigmatu od sociálně-ekonomické integrace ke komplexnějšímu přístupu k podpoře rovnosti, začlenění a účasti Romů. Členské státy tento přístup podpořily jednomyslným přijetím doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů³ dne 12. března 2021.

Strategický rámec EU pro Romy se zaměřuje na potírání protiromského smýšlení a diskriminace, přičemž bere v úvahu rozmanitost romské populace a potřebu meziodvětvového přístupu, pokud jde o možné kombinování diskriminace na základě etnického původu s dalšími charakteristikami, jako je například být ženou, starší nebo mladou osobou, dítětem, osobou LGBTIQ, osobou se zdravotním postižením, osobou kočující na území EU, osobou se státním příslušenstvím třetích zemí a/nebo osobou bez státní příslušnosti. Rámec rovněž podporuje účast Romů prostřednictvím posílení jejich postavení, spolupráce a důvěry a jejich zapojení do všech politických a rozhodovacích procesů, které se jich týkají. Stanovuje sedm společných cílů EU a poprvé v historii navrhuje cíle na úrovni EU pro rok 2030, aby byl zajištěn minimální pokrok. Sedm cílů se týká horizontálních oblastí rovnosti, začlenění a účasti a odvětvových oblastí vzdělávání, zaměstnanosti, zdraví a bydlení. Na podporu účinného sledování pokroku navrhuje strategický rámec EU pro Romy také použití souboru ukazatelů pro členské státy⁴.

Strategický rámec EU pro Romy, který byl vypracován během krize COVID-19, zohledňuje neúměrný dopad pandemie na romskou populaci a stanoví pokyny, jak lépe čelit výzvám, posílit digitální začleňování a zajistit environmentální spravedlnost.

Dosažení cílů strategického rámce EU pro Romy vyžaduje opatření na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni, přičemž hlavní pravomoci mají členské státy. Proto strategický rámec EU pro Romy a doporučení Rady vyzvaly členské státy, aby do září 2021 vypracovaly vnitrostátní strategické rámce⁵ a poskytly je Komisi. Vzhledem k různorodosti situace v členských státech se očekávalo, že vnitrostátní strategické rámce budou vypracovány na základě společného, ale diferencovaného přístupu. Komise vyzvala všechny členské státy, aby se zabývaly řadou společných prvků a minimálních závazků, případně doplněných o další závazky v závislosti na konkrétních vnitrostátních podmínkách, a aby v případě členských států s významným podílem romské populace (tj. nad 1 %⁶) stanovily ambicióznější závazky.

Doporučení Rady doplňuje strategický rámec EU pro Romy a stanoví opatření k dosažení pokroku v sedmi společných cílech v závislosti na jejich významu pro vnitrostátní souvislosti.

¹ [COM\(2020\) 620](#) – *Strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů*.

² Zpráva o hodnocení rámce EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020, COM(2018) 785 final.

³ Doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů 2021/C 93/01 [Doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů 2021/C 93/01](#).

⁴ Vypracovala jej Agentura EU pro základní práva (FRA) ve spolupráci s národními kontaktními místy pro Romy, národními statistickými úřady a Komisí.

⁵ Vnitrostátní strategický rámec pro Romy označuje vnitrostátní strategie týkající se Romů a/nebo integrované soubory politických opatření v širších sociálně-ekonomických souvislostech, které jsou důležité pro rovnost, začlenění a účast Romů.

⁶ Bulharsko, Česko, Řecko, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko a Španělsko.

Zdůrazňuje rovněž, že je důležité zavést spolehlivé mechanismy monitorování a plně a optimálně využívat finanční prostředky EU i členských států.

Toto sdělení hodnotí vnitrostátní strategické rámce pro Romy, posuzuje závazky přijaté členskými státy a případně poskytuje pokyny ohledně potřebného zlepšení. Ke sdělení je připojen pracovní dokument útvarů Komise rozdělený do dvou částí, jež obsahují přehledy jednotlivých zemí shrnující analýzu vnitrostátních strategií přijatých jednak členskými státy, jednak několika kandidátskými zeměmi EU a potenciálními kandidátskými zeměmi, které se účastní poznaňského procesu⁷. U každého členského státu se v přehledech hodnotí, nakolik odpovídají hlavní navrhovaná opatření cílům strategického rámce EU pro Romy a doporučení Rady, a upozorňuje se na oblasti, které je třeba zlepšit, a na příklady slibných postupů. Stejný přístup se uplatňuje i v druhé části pracovního dokumentu, který se věnuje kandidátským a potenciálním kandidátským zemím EU. První část pracovního dokumentu obsahuje tabulku vypracovanou Agenturou EU pro základní práva (FRA) týkající se cílů stanovených jednotlivými členskými státy a shrnutí zjištění z hodnotících zpráv o jednotlivých zemích vypracovaných v rámci iniciativy Roma Civil Monitor⁸.

1. CELKOVÉ HODNOCENÍ VNITROSTÁTNÍCH STRATEGICKÝCH RÁMCŮ PRO ROMY

Pět členských států poskytlo své vnitrostátní strategické rámce pro Romy do září 2021, většina členských států je pak předložila až v období od října 2021 do května 2022. Dva členské státy přijaly své vnitrostátní strategické rámce pro Romy až na konci června 2022⁹. Šest členských států má buď probíhající strategie, které přesahují rok 2021, nebo soubor integrovaných politických opatření¹⁰, a jeden členský stát dosud neobnovil svůj vnitrostátní strategický rámec pro Romy, jehož platnost skončila 31. prosince 2021. U těchto sedmi členských států bylo hodnocení založeno na dotazníku o stávajících nebo plánovaných opatřeních, jehož cílem bylo zjistit, do jaké míry jejich stávající rámce a plány zahrnují prvky nového strategického rámce EU pro Romy a doporučení Rady¹¹.

Toto hodnocení se zabývá souladem mezi opatřeními ve vnitrostátních strategických rámcích pro Romy a opatřeními navrženými v doporučení Rady. Zabývá se také tím, do jaké míry opatření odrážejí klíčové výzvy v jednotlivých členských státech, a posuzuje, zda jsou dostatečně ambiciózní k tomu, aby pomohla splnit úkoly strategického rámce EU pro Romy a jeho cíle do roku 2030. Agentura FRA analyzovala cíle a ukazatele stanovené ve vnitrostátních strategických rámcích pro Romy. U každého cíle jsou uvedeny příklady slibných postupů z členských států.

⁷ Albánie, Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie, Černá Hora, Srbsko a Kosovo (tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244(1999) a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova), které se v rámci poznaňského procesu dohodly, že své vnitrostátní strategické rámce / akční plány pro Romy převedou do vnitrostátních strategických rámců / akčních plánů pro Romy v souladu s rámcem EU pro Romy.

⁸ Přípravná akce 2021–2025 – Projekt Roma Civil Monitor: Posilování kapacit romské a proromské občanské společnosti a jejího zapojení do sledování a přezkumu politik. Účast a zapojení občanské společnosti je důležitou součástí rámce EU pro integraci Romů. Romské a proromské organizace byly zapojeny již do předchozích hodnocení provádění.

⁹ Viz příloha, která obsahuje tabulku s přehledem podání.

¹⁰ Standardní obecná opatření v oblasti sociálního začleňování a boje proti diskriminaci.

¹¹ Malta nepřijala vnitrostátní strategický rámec pro Romy, protože na jejím území není známa žádná romská populace.

1.1 Shrnutí hodnocení

a) Společné prvky, minimální závazky, ambicióznější závazky

Strategický rámec EU pro Romy navrhl, aby všechny vnitrostátní strategické rámce pro Romy obsahovaly některé společné prvky zaměřené na rovnost, účast a rozmanitost; kombinaci obecného přístupu a cílených akcí a zlepšení stanovování cílů a shromažďování údajů. Za účelem zavedení těchto prvků do praxe byly všechny členské státy vyzvány, aby do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy zahrnuly jako minimální závazek následující prvky, které jsou rovněž zohledněny v doporučení Rady:

- stanovení výchozích a cílových hodnot pro dosažení celkových úkolů EU a hlavních cílů, včetně cílů pro konkrétní skupiny, aby se zohlednila rozmanitost Romů,
- řešení protiromského smýšlení a diskriminace,
- zajištění sociálně-ekonomického začlenění marginalizovaných Romů,
- kombinace cílených a obecných opatření,
- vyčlenění zvláštního rozpočtu a vytvoření mechanismů pro provádění, podávání zpráv, monitorování a hodnocení pokroku,
- zapojení romských a proromských organizací občanské společnosti, odvětvových ministerstev, orgánů pro rovné zacházení a dalších aktérů do systematického procesu konzultací a spolupráce,
- podpora aktivní účasti organizací občanské společnosti na tvorbě politik a na procesech vnitrostátních a unijních platforem a
- poskytnutí potřebného mandátu, zdrojů a zaměstnanců národním kontaktním místům pro Romy a posílení jejich úlohy, mimo jiné reformou národních romských platforem.

Celkově lze říci, že členské státy do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy promítly většinu novinek strategického rámce EU pro Romy a dodržely přístup založený na třech pilířích rovnosti, začlenění a účasti. V závislosti na svých vnitrostátních podmínkách rovněž předložily opatření navržená v doporučení Rady.

Osm členských států (CZ, EL, ES, FR, HR, LT, SI a SK) zahrnulo do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy společné prvky a minimální závazky navržené ve strategickém rámci EU pro Romy, zatímco dvanáct dalších členských států (AT, BE, BG, DE, EE, FI, HU, IT, LV, NL, PL a RO) je zahrnulo částečně. Chybějícími prvky jsou především cíle, jasné vyčleněné rozpočty na provádění a monitorování nebo opatření, která zohledňují rozmanitost romské populace. Zbývajících šest členských států (CY, DK, IE, LU, PT a SE) zahrnulo minimální závazky ve velmi omezené míře.

Strategický rámec EU pro Romy vyzval členské státy, které čelí specifickým výzvám v oblasti rovnosti a začlenění Romů, aby v závislosti na těchto specifických vnitrostátních podmínkách doplnily společné prvky a minimální závazky o další závazky. Příklady takových specifických problémů souvisejí s životními podmínkami Romů, mezinárodní mobilitou nebo problémy spojenými s úřední dokumentací. V souladu se společným, ale diferencovaným přístupem se mnohé členské státy zabývaly dalšími závazky, například stanovením kvantitativních cílů v určitých **oblastech** nebo podrobným popisem toho, jak plánují investovat unijní a vnitrostátní finanční prostředky ve prospěch Romů.

Kromě toho se očekávalo, že sedm členských států (BG, CZ, EL, ES, HU, RO a SK) s početnější romskou populací (nad 1 % celkové populace) zahrne do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy ještě ambicióznější závazky. Všechny tyto země, jakož i Chorvatsko, předložily vnitrostátní strategické rámce pro Romy s ambicióznějšími závazky (třebaže míra ambicí byla různá) v oblasti prevence a potírání diskriminace a řešení protiromského smýšlení a protiromských předsudků a stereotypů. Většina těchto vnitrostátních strategických rámců pro Romy byla doprovázena plánem nebo souborem opatření, jež uvádějí, jak budou unijní a vnitrostátní finanční prostředky vynaloženy na podporu rovnosti a začlenění Romů. Tyto členské státy sem zahrnuly plány pro řešení a prevenci segregace v oblasti vzdělávání a bydlení. Pokud jde o bydlení, v Bulharsku a Rumunsku chybí konkrétní desegregační opatření. Plány financování opatření však často nejsou dostatečně podrobné.

b) Cíle a opatření

Strategický rámec EU pro Romy uznává, že **předcházení protiromskému smýšlení a diskriminaci a boj proti nim** jsou pro rovnost a začlenění Romů zásadní. V této oblasti zahrnuje většina členských států do svých rámců opatření navržená v doporučení Rady. Tato opatření však nejsou systematicky uplatňována průřezově ve všech odvětvových oblastech. Řešení diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám a vícenásobné diskriminace ze všech možných důvodů zranitelnosti je zahrnuto pouze v některých vnitrostátních strategických rámcích pro Romy.

Mnohé vnitrostátní strategické rámce pro Romy propojují opatření související s Romy, která **podporují sociální začlenění**, s vnitrostátními programy politiky a financováním, včetně financování z prostředků EU, a to prostřednictvím obecného přístupu, který se zabývá chudobou a sociálním vyloučením, ochranou dětí a přístupem ke vzdělání a základním službám. V mnoha případech však není jasně popsáno, do jaké míry budou mít Romové z těchto obecných politik prospěch.

Pokud jde o **účast Romů** v poradních mechanismech, politice a rozhodovacích procesech, mnoho členských států zmiňuje přispění Romů k rozvoji vnitrostátního strategického rámce pro Romy, včetně jejich účasti v národních romských platformách. Z hodnocení romské občanské společnosti, které bylo provedeno v rámci iniciativy Roma Civil Monitor¹², však vyplývá, že je možné a nezbytné užší zapojení a spolupráce.

Většina vnitrostátních strategických rámců pro Romy plánuje zajistit soustavnou spolupráci s Romy a usnadnit jejich účast v průběhu provádění strategií a v procesech monitorování, hodnocení a podávání zpráv. Kromě toho členské státy (např. AT, BE, CZ, DE, EL, ES, FI, HR, HU, LT, LV,

SE, SK a SI) popsaly činnosti na podporu posílení postavení a účasti romských organizací, včetně organizací zastupujících romské ženy a mladé lidi, děti a mládež, ačkoli se méně zaměřovaly na investice do budování kapacit těchto organizací.

V rámci odvětvových cílů v oblasti **vzdělávání, zaměstnanosti, zdraví a bydlení** řada vnitrostátních strategických rámců pro Romy obsahuje doporučená opatření v dostatečné míře. Některá z těchto opatření jsou propojena s vnitrostátními cíli a ukazateli, které vycházejí z vnitrostátních statistik, pokud jsou k dispozici. Odvětvový cíl věnovaný vzdělávání je

¹² Podrobné hodnocení je uvedeno v příloze první části pracovního dokumentu útvarů Komise.

oblastí, v níž členské státy plánují přijmout nejrozsáhlejší opatření. Avšak pokud jde o desegregaci v oblasti vzdělávání a bydlení, nezdá se, že by plány dostačovaly k tomu, aby úspěšně vyřešily celkový rozsah tohoto problému. Opatření v oblasti zaměstnanosti, zdraví a bydlení navíc ne vždy odpovídají rozsahu a složitosti problémů, s nimiž se Romové potýkají.

c) Cíle¹³

Několik členských států, zejména členských států s početnější romskou populací, si stanovilo vnitrostátní cíle odpovídající cílům na úrovni EU ve strategickém rámci EU pro Romy. Od těchto členských států se očekává, že přispějí ke společnému úsilí o dosažení těchto cílů. Maďarsko a Slovensko si stanovily vnitrostátní cíle odpovídající cílům na úrovni EU pouze částečně; Rumunsko stanovilo pouze některé vnitrostátní cíle, které neodpovídají cílům na úrovni EU.

Jiné členské státy si stanovily kvantitativní nebo kvalitativní vnitrostátní cíle týkající se jiných otázek, než jsou cíle na úrovni EU v daném úkolu strategického rámce EU pro Romy. Proto nelze přesně změřit míru jejich přínosu k dosažení cílů strategického rámce EU pro Romy. Některé členské státy nestanovily žádné cíle (DE, DK, LU, NL a SE).

Některé členské státy s méně početnou romskou populací si stanovily vnitrostátní cíle, které odpovídají cílům na úrovni EU (zejména HR, ale také EE, SI, FI a LT u některých cílů), a Komise toto úsilí vítá. V závislosti na vnitrostátních výzvách a souvislostech by tyto pozitivní příklady mohlo následovat více členských států.

Celkově se ukazuje, a zejména v případě vnitrostátních strategických rámců pro Romy předložených členskými státy s početnější romskou populací, že při stanovování cílů, které odpovídají cílům strategického rámce EU pro Romy, a při plánování souvisejících opatření bylo vynaloženo řádné úsilí. Rumunsko však nestanovilo vnitrostátní cíle odpovídající cílům strategického rámce EU pro Romy. Neexistence vnitrostátních cílů v zemi s největší romskou populací může mít negativní dopad na společnou schopnost členských států dosáhnout cílů strategického rámce EU pro Romy do roku 2030.

1.2 Postavení a úloha národních kontaktních míst pro Romy

Strategický rámec EU pro Romy doporučuje, aby vnitrostátní strategické rámce pro Romy poskytl národním kontaktním místům pro Romy přinejmenším odpovídající mandát, zdroje, zaměstnance a institucionální autoritu. Vnitrostátní strategické rámce pro Romy by je rovněž měly zmocnit k tomu, aby mohla účinně koordinovat činnost s odvětvovými ministerstvy a dalšími příslušnými orgány, monitorovat provádění politik týkajících se Romů a posílit spolupráci s romskou občanskou společností, a to i prostřednictvím národních romských platforem.

Přestože národní kontaktní místa pro Romy hrají významnou roli při usnadňování spolupráce mezi orgány a občanskou společností a při podpoře účasti Romů, rozsah jejich mandátu se v jednotlivých členských státech liší. Celkově lze říci, že nové strategie neposílily národní kontaktní místa pro Romy o další finanční a personální zdroje, a přestože některá z nich mají široký mandát, jejich schopnost účinně plnit koordinační úlohu je stále omezená.

¹³ Přehled stavu cílů v jednotlivých členských státech je pro všechny cíle uveden v příloze první části pracovního dokumentu útvarů Komise.

V členských státech s početnější romskou populací doporučil strategický rámec EU pro Romy, aby byla posílena úloha a postavení národních kontaktních míst pro Romy s cílem zajistit účinnou koordinaci a obecné řešení otázky rovnosti a začlenění Romů na regionální a místní úrovni. Rámec rovněž vyzval členské státy, aby zapojily národní kontaktní místa pro Romy do mezivládního programování rozdělování finančních prostředků EU pro Romy a do monitorování těchto výdajů a zajistily, aby se veřejné politiky a služby účinně dostaly k Romům, včetně těch, kteří žijí v odlehlých a venkovských oblastech.

Většina členských států s početnější romskou populací udělila svým národním kontaktním místům pro Romy odpovídající mandát a úlohu při koordinaci a spolupráci s ministerstvy při provádění vnitrostátních strategických rámců pro Romy, včetně fondů EU. Slovensko, Španělsko, Chorvatsko a Česko jsou toho slibným příkladem. Ani v těchto členských státech se však nezdá, že by se personální a finanční zdroje národních kontaktních míst pro Romy zvýšily. To by mohlo omezit jejich schopnost důkladně monitorovat a podávat zprávy o provádění vnitrostátního strategického rámce pro Romy a jejich zapojení do vytváření a monitorování obecných politik a programů. V ostatních členských státech mají některá národní kontaktní místa pro Romy velmi omezené zdroje a kapacity.

2. HORIZONTÁLNÍ CÍLE

2.1 Předcházení protiromskému smýšlení a diskriminaci a boj proti nim

Doporučení Rady vyzývá členské státy, aby bojovaly proti protiromskému smýšlení a diskriminaci a předcházely jim, mimo jiné tím, že budou potírat obtěžování, trestné činy z nenávisti a nenávistné výroky, a to jak online, tak offline. Doporučení rovněž žádá členské státy, aby rozvíjely a podporovaly komplexní systém podpory obětí, zvyšovaly povědomí o protiromském smýšlení a podporovaly povědomí o romské historii, mimo jiné prostřednictvím připomínání holocaustu Romů a procesů usmíření ve společnosti.

Celkově členské státy vyvinuly značné úsilí, aby sladily své vnitrostátní strategické rámce pro Romy s doporučením Rady. Většina členských států vypracovala opatření pro boj proti diskriminaci, nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti a do určité míry i proti protiromskému smýšlení. K těmto opatřením patří osvětové a informační kampaně zaměřené na širokou veřejnost, veřejné instituce a média. Maďarsko se sice ve své analytické části zmiňuje o protiromském smýšlení, ale chybí zde výslovná opatření k jeho potírání. Bulharsko se zmiňuje o boji s protiromskými postoji, avšak jeho navrhovaná opatření se zaměřují spíše na diskriminaci než na protiromské smýšlení. Kromě toho se některá opatření zaměřují na systematické zapojení orgánů pro rovné zacházení do opatření týkajících se rovnosti Romů a na podporu pozitivního obrazu o Romech a romských vzorů. Některé vnitrostátní strategické rámce pro Romy navrhly opatření k řešení diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám nebo vícenásobné diskriminace, včetně specializovaných opatření k řešení specifických problémů, kterým čelí romské ženy.

Několik členských států zahrnuje do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy opatření na podporu romské historie a kultury, například usnadnění dialogu s cílem uznat minulé křivdy a zapojit se do procesů usmíření. Mezi příklady opatření na podporu romské historie a kultury patří také vypracování a zavedení konkrétních prvků do učebních osnov a učebnic, oslavy Mezinárodního dne Romů (8. dubna) a připomínka holocaustu Romů (2. srpna). V některých členských státech jsou tyto dny uznány zákonem. Některé členské státy financují rozhlasové a televizní pořady a muzea, jež se zabývají romskou historií a kulturou.

Ačkoli většina členských států ve svých vnitrostátních strategických rámcích pro Romy uznala existenci rasismu a diskriminace, toto povědomí by se mohlo promítnout do ještě důraznějších opatření, která by vhodněji reagovala na problémy zjištěné v některých členských státech.

Mezi příklady slibných postupů patří uplatňování právních nástrojů v boji proti diskriminaci a proti nenávisťným výrokům ve Francii a přijetí zákona o protiromském smýšlení¹⁴ v Rumunsku.

Informace o rozpočtových přidělech na tento cíl, ať už konkrétně pro vnitrostátní strategické rámce pro Romy, nebo v souvislosti s příslušnými obecnými programy, buď chybí, nebo jsou spíše obecné a vágní.

Válka Ruska proti Ukrajině vedla ke značnému přílivu uprchlíků, včetně ukrajinských Romů¹⁵. Tato situace odhalila řadu rizik, která se jich týkají, včetně rizika nerovného zacházení¹⁶. Přestože se uznává úsilí členských států o řešení této situace, mělo by být pro uspokojení potřeb romských uprchlíků z Ukrajiny učiněno více, a to optimálním využitím vnitrostátních strategických rámců pro Romy s cílem zajistit jejich rovný přístup k všeobecnému vzdělávání, zaměstnání, bydlení, zdravotní a sociální péči a dalším základním službám.

2.2 Snížení chudoby a sociálního vyloučení s cílem odstranit sociálně-ekonomické rozdíly mezi Romy a obecnou populací

Doporučení Rady vyzývá členské státy, aby řešily mimořádně vysokou míru ohrožení chudobou a materiální a sociální deprivací v romské populaci.

Opatření stanovená v rámci tohoto cíle jsou zaměřena na řešení mezigeneračního přenosu chudoby a dětské chudoby a na snížení sociálního vyloučení Romů. Dosáhne se toho zlepšením jejich přístupu k základním veřejným službám a sociálním dávkám prostřednictvím koordinace napříč příslušnými odvětvími, jako jsou vzdělávání a zaměstnanost.

Některé členské státy (např. BG, DE, EL, ES, HR, HU a SI) pojaly snižování chudoby a sociálního vyloučení jako konkrétní samostatný cíl. Česko tento cíl nezahrnulo, ale stanovilo jeden cíl, který odpovídá cíli na úrovni EU. Další členské státy tento cíl do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy nezahrnuly, avšak opatření k řešení sociálně-ekonomického začlenění a boje proti chudobě zahrnují do odvětvových cílů zaměstnanosti, vzdělávání, zdraví a bydlení.

Opatření na řešení digitální mezery a na podporu digitálního začleňování znevýhodněných romských komunit jsou výslovně zahrnuta pouze v některých vnitrostátních strategických rámcích pro Romy, zatímco v jiných jsou součástí obecných politik sociálního začleňování členských států.

¹⁴ [Zákon 2/2021 o opatřeních k předcházení protiromskému smýšlení a boji proti němu.](#)

¹⁵ Podle oficiálního sčítání lidu z roku 2001 činí počet ukrajinských Romů 47 917 osob. Jiné odhady, například Rady Evropy (RE), uvádějí jejich počet mnohem vyšší.

¹⁶ [The Russian war of aggression against Ukraine — The broad fundamental rights impact in the EU \(Válečná agrese Ruska vůči Ukrajině – široký dopad na základní práva v EU\) \(europa.eu\).](#)

Některé vnitrostátní strategické rámce pro Romy odkazují na možnosti financování boje proti dětské chudobě prostřednictvím evropské záruky pro děti¹⁷ a Evropského sociálního fondu plus (ESF+)¹⁸, avšak chybí podrobné informace o rozpočtových přidělech.

Jako příklad slibného postupu lze uvést Řecko, které zavedlo dotace na řešení energetické chudoby a poskytuje postiženým domácnostem „energetický průkaz“, avšak komplexní balíček integrovaných služeb pro řešení tohoto jevu je třeba teprve vytvořit. Dalším příkladem slibného postupu je Maďarsko, které do svého rámce zahrnuje opatření pro poskytování poradenství a školení v oblasti předcházení zadlužení domácnosti.

2.3 Podpora účasti prostřednictvím posílení postavení, spolupráce a důvěry

Doporučení Rady vyzývá členské státy, aby podle potřeby posílily smysluplnou účast Romů a konzultace s nimi, včetně žen, mladých a starších lidí a osob se zdravotním postižením, a poskytl tak účinnou podporu rovnosti a nediskriminaci Romů.

S cílem usnadnit konzultace s romskou občanskou společností při přezkumu a tvorbě veřejných politik je účast Romů zahrnuta do většiny vnitrostátních strategických rámců pro Romy prostřednictvím jejich zapojení do vládních poradních a konzultačních orgánů pro Romy nebo do orgánů pro etnické a národnostní menšiny.

Některá opatření vnitrostátních strategických rámců pro Romy v rámci tohoto cíle podporují budování kapacit a posílení postavení romských organizací občanské společnosti, včetně organizací romských žen a mladých lidí. Tato opatření navrhuje zřízení a posílení víceúčelových romských komunitních center, která poskytují různé služby, jako je zdravotní péče, rozvoj rodičovských dovedností, podpora účasti na vzdělávání, gramotnost a mimoškolní aktivity a poradenství a podpora při přístupu k pracovním příležitostem.

Několik vnitrostátních strategických rámců pro Romy zahrnuje opatření na podporu romských vzorů nebo opatření související s nábořem Romů do veřejných institucí. Ačkoli několik vnitrostátních strategických rámců pro Romy zmínilo potřebu posílit zastoupení Romů a budovat kapacity romských organizací, pouze několik členských států navrhlo v tomto směru konkrétní opatření.

Příkladem slibného postupu je Španělsko. Přijalo opatření zaměřená na budování kapacit v organizacích občanské společnosti, jakož i mezi romskými ženami a mladými lidmi s cílem zajistit jejich smysluplnou účast a občanskou angažovanost. Dalším slibným příkladem je Itálie, kde působí Národní platforma Romů a Sintů a Komunitní fórum. Estonsko, Lotyšsko a Rakousko uvádějí další příklady strukturovaných a pravidelných forem dialogu mezi příslušnými zúčastněnými stranami, jako jsou národní romské platformy nebo jiné konzultační postupy.

3. ODVĚTVOVÉ CÍLE – ČTYŘI KLÍČOVÉ OBLASTI

3.1 Zlepšit účinný rovný přístup ke kvalitnímu inkluzivnímu všeobecnému vzdělávání

Doporučení Rady vyzývá členské státy, aby zajistily účinný rovný přístup ke všem formám vzdělávání a účast na nich, od předškolního až po terciární vzdělávání, včetně vzdělávání

¹⁷ [Evropská záruka pro děti](#).

¹⁸ [Evropský sociální fond plus](#) – Partnerství při provádění ESF+.

druhé šance, vzdělávání dospělých a celoživotního učení. Doporučení Rady rovněž vyzývá členské státy, aby předcházely segregaci ve vzdělávání a odstraňovaly ji.

K opatřením stanoveným členskými státy v rámci tohoto cíle patří široká škála činností zahrnujících přístup k předškolnímu vzdělávání a péči, usnadnění přístupu ke vzdělávání, gramotnost v jazyce výuky, podporu romských dětí při získávání digitálních dovedností, opatření za účelem zvýšení udržení žáků ve školách a předcházení předčasnému ukončování školní docházky a do určité míry i opatření, která mají pomoci zvýšit úroveň dosaženého vzdělání a úspěšný postup romských žáků z povinného vzdělávání do vzdělávání po ukončení povinné školní docházky.

Všechny členské státy s početnější romskou populací sem v souladu s ambicióznějšími závazky navrženými ve strategickém rámci EU pro Romy zahrnuly opatření k prevenci segregace a k přechodu romských žáků ze segregovaných škol do většinových vzdělávacích zařízení. V některých případech (např. HU, RO a SK) se však zdá, že navrhovaná opatření, která nebyla vždy systematicky vypracována na základě dobře definované výchozí situace a doplněna ukazateli a cíli, neodpovídají rozsahu problémů. Další opatření podporují inkluzi ve školách a řeší diskriminaci romských dětí. Několik vnitrostátních strategických rámců pro Romy zmiňuje vypracování a používání výukových materiálů v romském jazyce.

Většina vnitrostátních strategických rámců pro Romy nestanovila dostatečná opatření ke zvýšení sociální mobility romských studentů a k jejich úspěšnému postupu z vyššího sekundárního do terciárního vzdělávání. Vnitrostátní strategické rámce pro Romy se obecně dostatečně nezabývají tím, jak odstranit překážky bránící účasti romských dětí v mateřských školách, včetně dětí žijících v odlehlých, venkovských nebo segregovaných oblastech. Nenavrhují ani vhodná opatření na podporu zaměstnávání romských učitelů, asistentů a mediátorů. Opatření na podporu vzdělávání dospělých Romů jsou uvedena v několika vnitrostátních strategických rámcích pro Romy (např. v AT, BG, DE, EL, ES, HR, HU, FI, IT, LT, PL a SI).

Mnohé vnitrostátní strategické rámce pro Romy poskytují nejasné informace o rozpočtech přidělených na tuto oblast, což ztěžuje posouzení přiměřenosti financování nebo předvídání potenciálních dopadů navrhovaných opatření.

Opatření, která mají zabránit předčasnému ukončování školní docházky, nejsou dostatečně doplněna vhodnými opatřeními pro opětovné začlenění do formálního vzdělávání těch romských žáků, kteří školní docházku předčasně ukončili. Několik členských států (např. CZ, HR, IT, LV a SK) zavedlo opatření k řešení nesprávného diagnostikování a nevhodného umisťování romských žáků do zvláštních škol a k předcházení tomuto jevu. Je třeba přijmout další opatření k řešení digitálních dovedností ve vzdělávání a zlepšit přístup k internetu. Je rovněž třeba přijmout opatření s cílem zlepšit poskytování osobních počítačů, notebooků, tabletů a výukových materiálů pro distanční vzdělávání a zajistit, aby se dostaly k chudým komunitám, zejména k romským dětem. Ve vnitrostátních strategických rámcích pro Romy není dostatečně řešeno riziko dalšího digitálního vyloučení Romů ze vzdělávání, které se projevilo během pandemie COVID-19.

Slibné postupy v této oblasti uplatňuje Nizozemsko, které na podporu škol s romskými dětmi poskytuje dotaci ve výši 1 milion EUR ročně. Finský Národní poradní výbor pro romské záležitosti přezkoumává obsah vzdělávacích materiálů, které se týkají Romů, a poskytuje k

tomuto obsahu pokyny a návrhy. Polská vláda poskytuje místním samosprávám pobídky k dalšímu zvyšování počtu romských školních mediátorů.

3.2 Zlepšit účinný rovný přístup ke kvalitnímu a udržitelnému zaměstnání

Doporučení Rady vyzývá členské státy, aby podporovaly účinný rovný přístup Romů, zejména mladých lidí, ke kvalitnímu a udržitelnému zaměstnání a opatření k boji proti diskriminaci, jejímu předcházení a odstraňování a k podpoře pracovní aktivace.

Většina členských států uznává rozdíly v zaměstnanosti mezi Romy a ostatní populací. Navrhují opatření na podporu začleňování prostřednictvím programů pro mladé Romy, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, za účelem zlepšení jejich dovedností a digitálních znalostí a zajištění stáží, učňovské přípravy a odborného vzdělávání. Cílem opatření v některých členských státech je zvýšit praktické zkušenosti za účelem snazšího přechodu ze vzdělávání na trh práce.

Opatření pro aktivaci na trhu práce, se zvláštním zaměřením na mladé lidi, jsou součástí obecných politik členských států zacílených na znevýhodněné nebo marginalizované skupiny. Několik členských států zavádí opatření na podporu samostatně výdělečně činných a podnikavých Romů.

Většina vnitrostátních strategických rámců pro Romy řeší rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů tím, že zahrnují opatření zaměřená na aktivaci romských žen na trhu práce nebo provádějí studie o příčinách nižší míry účasti romských žen na trhu práce. Pouze několik členských států se zabývá opatřeními za účelem školení potenciálních zaměstnavatelů o nediskriminaci a rozmanitosti a ještě méně členských států se zabývá školením v oblasti protiromského smýšlení.

Většina členských států s početnější romskou populací navrhla komplexní obecná a cílená opatření na regionální a místní úrovni s cílem podpořit začleňování Romů a řešit diskriminaci a protiromské smýšlení jako překážky v přístupu k zaměstnání. Vnitrostátní finanční prostředky, fond ESF+, fond EFRR¹⁹ nebo Fond pro spravedlivou transformaci²⁰ jsou v několika vnitrostátních strategických rámcích pro Romy zmíněny jako zdroje financování pro zavedení navrhovaných opatření, ačkoli se vztahují k obecným iniciativám a postrádají podrobnosti o rozpočtových přidělech pro Romy.

Příkladem slibných postupů je Bulharsko a jeho obecná aktivní politika na trhu práce zaměřená na mladé nezaměstnané do 29 let, mezi nimiž jsou i Romové. Dalším příkladem je Litva, která přijala opatření na podporu podnikání, a to i pro znevýhodněné skupiny, jako jsou Romové. Belgie realizuje projekty Roma@work financované z fondu ESF, které pomáhají Romům hledajícím práci prostřednictvím školení a koučování.

3.3 Zlepšit zdravotní stav Romů a jejich účinný rovný přístup ke kvalitní zdravotní péči a sociálním službám

Doporučení Rady vyzývá členské státy, aby zajistily účinný rovný přístup bez překážek ke kvalitním zdravotnickým a sociálním službám, zejména pro osoby, které jsou nejvíce ohroženy nebo žijí v marginalizovaných či odlehlých venkovských a segregovaných oblastech.

¹⁹ [Evropský fond pro regionální rozvoj.](#)

²⁰ [Fond pro spravedlivou transformaci.](#)

Většina členských států uznává specifické problémy při zajišťování rovného přístupu Romů ke zdravotní péči. Některé vnitrostátní strategické rámce pro Romy plánují provést studie o zdravotním stavu romské populace s cílem zvýšit znalosti a kapacitu orgánů za účelem vypracování cílenějších opatření.

Většina členských států se zaměřuje na odbornou přípravu zdravotníků, terénních pracovníků a romských zdravotnických mediátorů a na osvětové kampaně propagující zdravý životní styl a zdravotní péči o děti. Mezi další opatření patří přímý kontakt s romskou populací žijící v osadách, prostřednictvím kterého jsou poskytovány mobilní zdravotnické služby.

Některé členské státy zavedly opatření cílená na romské ženy se zaměřením na reprodukční zdraví. Potřebami osob se zdravotním postižením, starších osob, LGBTIQ Romů, jakož i obětí nebo potenciálních obětí obchodování s lidmi se zabývá malý počet vnitrostátních strategických rámců pro Romy. Jen málo členských států se zabývá opatřeními zaměřenými na prodloužení střední délky života romské populace. Téměř polovina vnitrostátních strategických rámců pro Romy navrhuje opatření proti dopadům pandemie COVID-19, včetně kampaní na podporu očkování (např. BG, CZ, CY, EE, EL, ES, FR, HU, HR, IE, LV, RO a SK).

Většina členských států s početnější romskou populací zavedla kombinovaná obecná a cílená opatření a zmiňuje existenci prováděcích plánů za účelem realizace těchto opatření na místní a regionální úrovni, ačkoli v některých případech nejsou tyto plány dobře formulovány. Tyto členské státy považují diskriminaci a protiromské smýšlení za jeden z důvodů, které brání Romům v přístupu ke zdravotní péči.

Několik vnitrostátních strategických rámců pro Romy uvádí, že pro tento cíl využívají financování z fondů ESF+ a EFRR, většinou pro obecná opatření s cílem zlepšit přístup ke zdravotní péči pro marginalizované osoby.

Příklady slibných postupů pocházejí z Portugalska, které realizuje cílená opatření na školení romských zdravotnických mediátorů, a z Kypru, který zajišťuje snadno dostupný standardní a bezplatný přístup k pediatrům pro všechny.

3.4 Zlepšit účinný rovný přístup k vhodnému, desegregovanému bydlení a základním službám

Doporučení Rady vyzývá členské státy, aby zajistily rovné zacházení s Romy, pokud jde o přístup k adekvátnímu nesegregovanému bydlení a základním službám. Mezi ně patří voda, hygienické zařízení, energie, doprava, finanční služby a digitální komunikace, jak je uvedeno v zásadě 20 Evropského pilíře sociálních práv²¹.

Některé členské státy se zabývají opatřeními na zlepšení přístupu k základním službám, zejména k tekoucí vodě, a do určité míry i opatřeními za účelem předcházení územní segregaci a jejího odstranění. Některé vnitrostátní strategické rámce pro Romy zahrnuje jak obecná, tak cílená opatření za účelem usnadnění přístupu k sociálnímu bydlení, zatímco několik vnitrostátních strategických rámců pro Romy navrhuje opatření k provádění úředních postupů pro modernizaci měst a obytných budov, podporu vlastnictví domů a investice do

²¹ [Evropský pilíř sociálních práv](#).

infrastruktury, jako je elektřina, plyn, tekoucí voda, kanalizace a nakládání s odpady, silnice a přístup k dopravě.

Důležitý aspekt, kterým je boj proti diskriminaci a protiromskému smýšlení jako překážkám v přístupu k bydlení, uznává jen několik členských států a ještě méně se odráží v konkrétních opatřeních. Většina vnitrostátních strategických rámců pro Romy se nedostatečně zabývá otázkami, jako je nucené vystěhovávání, nedostatek možností Romů stát se vlastníky nemovitostí nebo si dovolit udržitelný nájem či snížení nadměrného počtu osob v domácnosti.

Většina členských států (CZ, EL, ES, HU a SK) s početnější romskou populací se obecně zabývala desegregačními iniciativami na místní úrovni, zatímco Bulharsko a Rumunsko konkrétní desegregační opatření nemají. Tyto iniciativy spočívají v zajištění toho, aby nové stavby financované z veřejných prostředků nebyly segregované, přičemž je monitorována přítomnost Romů v obytných čtvrtích nebo zapojení širší komunity do procesu desegregace tím, že bude připravena na přijetí Romů, kteří se přestěhovali ze segregovaných oblastí.

V této oblasti většina vnitrostátních strategických rámců pro Romy plánuje využití programů financování EU, avšak pouze výjimečně uvádí podrobnosti o přidělení finančních prostředků.

Příkladem slibných postupů je Německo, které ukazuje, jak mohou místní orgány zahrnout do své strategie „Přístup k bydlení“ koncepci specificky zohledňující Romy, nebo francouzský plán na úplné vyklizení slumů do roku 2030²², podpořený cíli a časovým harmonogramem. Další příklady uvádí Slovinsko, které mapuje a legalizuje osady s cílem zlepšit jejich infrastrukturu, a Švédsko, které vypracovalo metodický materiál s cílem zvýšit povědomí pronajímatelů o situaci Romů na trhu s bydlením a bojovat proti diskriminaci. Dalším příkladem slibného postupu je projekt organizace Romodrom *Housing First* (Bydlení především)²³ v Česku, který řeší bezdomovectví a bytovou deprivaci osob romského původu, které jsou sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením.

4. MONITOROVÁNÍ A PODÁVÁNÍ ZPRÁV

Podle strategického rámce EU pro Romy měly všechny členské státy zlepšit stanovování cílů, shromažďování údajů, monitorování a podávání zpráv, přičemž údaje by měly být shromažďovány pravidelně, aby mohly být použity k podávání zpráv a monitorování. Všechny členské státy byly vyzvány, aby jako minimální závazek ve svých vnitrostátních strategických rámcích pro Romy stanovily výchozí vnitrostátní hodnoty a cíle pro dosažení úkolů a cílů EU, a to na základě komplexního posouzení potřeb. Strategický rámec EU pro Romy dále navrhl, aby členské státy do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy zahrnuly jako další závazek stanovení vnitrostátních kvantitativních a kvalitativních cílů pro všech sedm cílů EU a souvisejících úkolů v závislosti na dostupnosti údajů a na vnitrostátních souvislostech a problémech.

Odráží se to i v doporučení Rady, které s ohledem na cíle EU a hlavní cíle vyzývá členské státy, aby do svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy zahrnuly vnitrostátní kvantitativní a/nebo kvalitativní cíle přizpůsobené vnitrostátním podmínkám a dostupnosti údajů o rovnosti.

²² [Plán Francie na úplné vyklizení slumů do roku 2030.](#)

²³ <https://romodrom.cz/cs/our-activities/housing/housing-first/>.

V říjnu 2022 byl zveřejněn průzkum o Romech v období 2020–2021²⁴, který provedla agentura FRA. Poskytuje základní údaje o situaci Romů v osmi členských státech EU²⁵ a ve dvou kandidátských zemích²⁶. Na základě těchto údajů bude monitorován pokrok v EU a v členských státech, kterých se týká.

K zajištění účinnějšího shromažďování údajů, podávání zpráv a monitorování pokroku při plnění cílů EU a vnitrostátních cílů navrhla Komise používat soubor ukazatelů, který vypracovala agentura FRA za účasti národních kontaktních míst pro Romy, národních statistických úřadů a Komise.

Většina členských států zavedla mechanismus monitorování a podávání zpráv koordinovaný národním kontaktním místem pro Romy, který zohledňuje vstupy od národních romských platform, romských organizací občanské společnosti, ministerstev, orgánů pro rovné zacházení a národních statistických úřadů. Tyto mechanismy monitorování a podávání zpráv budou rovněž využívat příspěvků iniciativy Roma Civil Monitor.

Posouzení rámců pro monitorování jednotlivých zemí, které bylo provedeno společně s agenturou FRA, se ukázalo jako náročné, protože je třeba zlepšit srovnatelnost statistického přístupu členských států k výchozím hodnotám, ukazatelům a cílům.

Vnitrostátní kvantitativní cíle v oblasti rovnosti, začlenění a účasti Romů, které směřují k hlavním cílům, jež má sedm cílů strategického rámce EU pro Romy, jsou stanoveny ve vnitrostátních strategických rámcích pro Romy některých členských států s početnější romskou populací (BG, CZ, EL, ES a také HR). Slovensko reagovalo na cíle strategického rámce EU pro Romy u šesti cílů, s výjimkou horizontálního cíle „Snížení chudoby a sociálního vyloučení“. Maďarsko v reakci na cíle strategického rámce EU pro Romy v oblasti chudoby, vzdělávání a zaměstnanosti zahrnuje jednoznačné vnitrostátní kvantitativní cíle. Rumunsko vnitrostátní cíle nezahrnuje do hlavních cílů strategického rámce EU pro Romy.

Estonsko, Slovinsko, Lotyšsko a Litva stanovily vnitrostátní cíle, které odpovídají hlavním cílům rámce pro jeden nebo více úkolů.

Několik členských států, které uplatňují společný, ale diferencovaný přístup, reagovalo na jeden nebo více ze sedmi cílů strategického rámce EU pro Romy, avšak na hlavní cíle EU reagovaly pouze částečně. Tyto členské státy stanovily kvalitativní nebo kvantitativní cíle a související opatření, která nicméně mohou pomoci zlepšit situaci Romů v příslušných oblastech.

Opatření navržená členskými státy, které si nestanovily žádné cíle, rovněž pomáhají zlepšit situaci Romů, nelze však určit, do jaké míry přispívají k dosažení hlavních cílů EU.

Členské státy, které si stanovily kvantitativní a kvalitativní cíle pro sedm cílů strategického rámce EU pro Romy, významně přispívají k dosažení cílů EU do roku 2030. Členské státy, které se potýkají se specifickými problémy a mají početnou romskou populaci (zejména

²⁴ [Průzkum agentury FRA v EU v letech 2020–2021: Romové v deseti evropských zemích – hlavní výsledky.](#)

²⁵ Chorvatsko, Česko, Řecko, Maďarsko, Itálie, Portugalsko, Rumunsko a Španělsko.

²⁶ Severní Makedonie a Srbsko.

Rumunsko, které má největší romskou populaci v EU), však musí vynaložit větší úsilí na stanovení těchto cílů, aby zvýšily šance na společné dosažení cílů EU do roku 2030.

Pokud jde o shromažďování údajů, několik členských států odkázalo na údaje dostupné z průzkumů úřadu EUROSTAT a agentury FRA, jakož i z národních statistických úřadů. Některé členské státy zároveň zdůvodnily nedostatek výchozích a cílových hodnot právním omezením, které se týká shromažďování údajů o etnické příslušnosti.

V návaznosti na doporučení Rady by členské státy měly zajistit plné zveřejňování vnitrostátních zpráv o rovnosti, začlenění a účasti Romů. Informace o tomto hledisku však ve většině vnitrostátních strategických rámců pro Romy chybí.

5. FINANCOVÁNÍ PROVÁDĚNÍ VNITROSTÁTNÍCH STRATEGICKÝCH RÁMCŮ PRO ROMY

Strategický rámec EU pro Romy a doporučení Rady zdůrazňují význam financování EU a členských států pro rovnost, začlenění a účast Romů, přičemž vyzývají členské státy, aby ve svých vnitrostátních rámcích vysvětlily, jak budou finanční prostředky a finanční nástroje EU a členských států využívány. Řada členských států uvedla jako zdroj financování kombinaci vnitrostátních finančních prostředků a finančních prostředků EU, většinou v rámci politiky soudržnosti EU, a také finančních prostředků od jiných mezinárodních dárců. Tato kombinace finančních prostředků se používá k provádění opatření stanovených ve vnitrostátních strategických rámcích pro Romy a opatření, která zahrnují Romy jako součást obecných programů v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, zdraví a bydlení.

Strategický rámec EU pro Romy a doporučení Rady vybízí členské státy, zejména ty, které čelí větším problémům, a ty, v nichž žije významná romská populace, aby plně využívaly finanční prostředky, které jsou ve prospěch Romů k dispozici v rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a nástroje NextGenerationEU. Aby to bylo možné, byla nařízení na období 2021–2027 posílena a zefektivněna, například prostřednictvím konkrétního cíle fondu ESF+ na podporu sociálně-ekonomické integrace marginalizovaných komunit, například Romů, a doplňkových investic fondu EFRR v této oblasti a zavedením odpovídající tematické základní podmínky do nařízení o společných ustanoveních²⁷ pro fondy politiky soudržnosti.

Tato základní podmínka vyžaduje, aby členské státy, které vyčleňují finanční prostředky na daný cíl, měly zavedený vnitrostátní strategický rámec politiky začleňování Romů. Patří do něj přísné požadavky týkající se monitorování, opatření proti segregaci, začleňování Romů na regionální a místní úrovni a úzké spolupráce s romskou občanskou společností a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami. Základní podmínka bude průběžně monitorována po celé programové období. Pokud ji členský stát přestane plnit, bude úhrada výdajů pro příslušný specifický cíl zablokována. Kromě toho musí všechny členské státy v rámci fondu ESF+ splnit požadavek 25% tematického zaměření prostředků na sociální začleňování, jehož klíčovou cílovou skupinou jsou Romové.

Členské státy by měly zajistit, aby se dostupné finanční prostředky dostaly účinným způsobem k Romům.

²⁷ Nařízení (EU) 2021/1060 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky.

Při jednáních o dohodách o partnerství na období 2021–2027 a programech fondů EFRR a ESF+ Komise zdůraznila, že v nadcházejících programech by měly být řádně zohledněny a řešeny problémy specifické pro jednotlivé země, které se týkají Romů, a že by měla být prováděna opatření na podporu začleňování Romů a přístupu k všeobecné nesegregované infrastruktuře a službám.

Šestnáct členských států hodlá vyčlenit finanční prostředky v rámci fondu ESF+ pro marginalizované komunity, například Romy (BG, CZ, EE, EL, ES, FI, FR, HU, HR, IT, LU, PL, PT, RO, SK a SI), ve výši více než 1,8 miliardy EUR²⁸.

V souladu s nařízením, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost²⁹, se očekává, že reformy a investice zahrnuté do národních plánů pro oživení a odolnost přispějí k účinnému řešení všech nebo významného počtu problémů, které jsou uvedeny v doporučeních pro jednotlivé země v rámci evropského semestru, jež jsou v souvislosti s evropským semestrem vydávána pro členské státy od roku 2019³⁰. V rámci semestru dostávaly BG, CZ³¹, HU, RO a SK pravidelně v průběhu let 2012–2019 doporučení pro jednotlivé země v souvislosti se začleňováním romské populace. V roce 2019 Rada vydala BG, HU, RO a SK doporučení pro jednotlivé země, která se týkala především potřeby inkluzivního a kvalitního vzdělávání romských žáků.

V roce 2022 se zprávy o jednotlivých zemích týkající se BG, CZ, HU, RO a SK výslovně zmiňovaly o důležitosti otázek začleňování Romů. V roce 2022 obdržely všechny členské státy se schváleným plánem pro oživení a odolnost doporučení týkající se provádění plánu pro oživení a odolnost a programů politiky soudržnosti. Maďarsko, jehož plán pro oživení a odolnost schválila Rada dne 15. prosince 2022³², obdrželo doporučení pro jednotlivé země týkající se začleňování Romů v roce 2022. Nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost rovněž vyžaduje, aby členské státy vysvětlily, jak mají opatření v jejich plánech pro oživení a odolnost přispět k rovným příležitostem pro všechny a k začleňování těchto cílů v souladu s Evropským pilířem sociálních práv. Několik národních plánů pro oživení a odolnost výslovně zahrnuje Romy jako příjemce určitých opatření, například prostřednictvím podpory služeb péče o děti a přístupu sociálně znevýhodněných studentů, včetně Romů, ke kvalitnímu všeobecnému vzdělávání, jakož i účelových investic, např. poskytování lékařských služeb pro romské komunity.

²⁸ Tato částka se považuje pouze za odhad. Odpovídá informacím, které členské státy oficiálně předložily ke dni 21. listopadu 2022. Konečné údaje budou k dispozici až po přijetí všech programů.

²⁹ [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.](#)

³⁰ Národní plány pro oživení a odolnost se musí zabývat doporučeními pro jednotlivé země poskytnutými od roku 2019, což pro většinu členských států znamenalo doporučení pro jednotlivé země na roky 2019 a 2020, protože většina plánů byla přijata v roce 2021. V rámci cyklu semestru 2022 byl zvolen úsporný přístup, přičemž doporučení pro jednotlivé země se týkala pouze zbývajících a nově vznikajících priorit, které nebyly řešeny v přijatých plánech pro oživení a odolnost. V důsledku toho v roce 2022 obdrželo doporučení pro jednotlivé země týkající se Romů pouze Maďarsko (jehož plán pro oživení a odolnost byl přijat 15. prosince 2022). V roce 2019 Rada vydala BG, HU, RO a SK doporučení pro jednotlivé země, která se týkala především potřeby inkluzivního a kvalitního vzdělávání romských žáků.

³¹ Česká republika dostávala konkrétní doporučení pro jednotlivé země v souvislosti se začleňováním romské populace do roku 2016.

³² [Výsledek písemného postupu týkajícího se maďarského plánu pro oživení – consilium.europa.eu.](#)

Další investice a reformy se týkají vytváření středisek mládeže zaměřených na osobní rozvoj mladých lidí ze zranitelných skupin, například Romů, a poskytování energeticky účinného sociálního bydlení pro zranitelné skupiny. V obecné rovině plány zahrnují značný počet reforem a investic na podporu sociálních cílů. Celkově členské státy věnovaly na podporu sociálních cílů přibližně 28 % svých prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, a to ve čtyřech kategoriích: zaměstnanost a dovednosti, vzdělávání a péče o děti, zdravotní a dlouhodobá péče a sociální politiky³³.

Členské státy se vyzývají, aby tyto finanční prostředky optimálně využívaly k navrhování a provádění opatření na zlepšení přístupu marginalizovaných skupin, například Romů, ke všeobecnému nesegregovanému vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, dlouhodobé péči a zaměstnání, na podporu jejich sociálního začlenění a na podporu organizací občanské společnosti pracujících s marginalizovanými romskými komunitami.

6. ZEMĚ PROCESU ROZŠÍŘENÍ: KANDIDÁTI A POTENCIÁLNÍ KANDIDÁTI EU³⁴

Vedoucí představitelé západního Balkánu v rámci poznaňského procesu³⁵ prokázali pevný závazek týkající se začleňování Romů a souhlasili s tím, že své vnitrostátní strategické rámce pro Romy / akční plány uvedou do souladu se strategickým rámcem EU pro Romy, a proto je západní Balkán zahrnut do tohoto posouzení.

Cíl boje proti protiromskému smýšlení je zahrnut v celém regionu západního Balkánu. Nové vnitrostátní strategické rámce pro Romy byly připraveny za účasti občanské společnosti. Všechny vnitrostátní strategické rámce pro Romy na straně partnerů ze západního Balkánu mají zavedeny vnitrostátní ukazatele a monitorovací nástroje. Je však třeba posílit pravidelné shromažďování údajů, veřejné podávání zpráv a hodnocení s cílem zajistit spolehlivé posouzení pokroku, přičemž výsledky průzkumů na západním Balkáně by měly sloužit jako výchozí hodnoty pro celý region.

Přestože chudoba a sociální vyloučení Romů jsou v tomto regionu rozšířené, opatření zaměřená na tento problém dostatečně nepokrývají vícenásobnou a strukturální diskriminaci (ženy, starší lidé, děti, LGBTIQ osoby a Romové bez státní příslušnosti). Není dostatečně řešena potřeba posílit mandát a správní kapacitu národních kontaktních míst pro Romy a zajistit jejich přímé zapojení do programování a monitorování prostředků EU, jak je zdůrazněno v příslušném rámci.

³³ [Srovnávací přehled oživení a odolnosti \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e3000000/1/press/1622222/1622222_en.pdf).

³⁴ Na Turecko se toto hodnocení nevztahuje, protože nemá vnitrostátní strategii týkající se Romů. V červnu 2022 Evropská rada na základě stanovisek Evropské komise dala Ukrajině, Moldavsku a Gruzii evropskou perspektivu a zároveň Ukrajině a Moldavsku udělila status kandidátské země. Vzhledem k aktuální povaze těchto rozhodnutí není žádná z těchto tří zemí zahrnuta do hodnocení, i když Ukrajina a Moldavská republika mají vnitrostátní strategie týkající se Romů.

³⁵ Výsledek summitu v Sofii dne 6. listopadu 2020, Poznaňské prohlášení partnerů západního Balkánu o integraci Romů v rámci procesu rozšiřování EU.

Pokud jde o financování, vnitrostátní strategické rámce pro Romy a akční plány věnují zvýšenou pozornost určení potřeb financování a odkazují na příděly z vnitrostátních rozpočtů. Přesto existuje vysoká míra závislosti na financování ze strany dárců. Významná finanční podpora Komise prostřednictvím Nástroje předvstupní pomoci (NPP) již nyní pomáhá vládám a místním orgánům zlepšit jejich kapacitu a podporuje vzdělávání, podnikání, legalizaci osad a sítě romských organizací občanské společnosti. Tato finanční podpora bude pokračovat na vnitrostátní i regionální úrovni a bude se týkat nových oblastí priority, například digitální oblasti.

Pokud jde o odvětvové cíle strategického rámce EU pro Romy, zlepšení přístupu ke kvalitnímu vzdělání, zaměstnání a zdraví je strategickým cílem ve všech vnitrostátních strategických rámcích pro Romy, i když se jím zabývají v různém stupni podrobnosti. Není věnována dostatečná pozornost zaměstnávání romských žen a mladých lidí a získávání digitálních dovedností. Zdravotní opatření pro děti, zranitelné osoby a oběti genderově podmíněného násilí se řeší pouze částečně, nedostatečné je pak zlepšení v oblasti mediace podpory zdraví. V oblasti bydlení již země západního Balkánu dokončily mapování nelegálních/neformálních osad. Vnitrostátní strategické rámce pro Romy obsahují odkazy týkající se přístupu k sociálnímu bydlení, avšak pouze částečně řeší otázky, jako je legalizace a zlepšení infrastruktury v osadách, vymýcení praxe nuceného vystěhovávání a opatření k řešení bezdomovectví Romů. Celkový pokrok jde správným směrem, ale v průběhu desetiletí bude třeba vyvinout další úsilí.

Rovnost, začlenění a účast Romů a postupné sladění se strategickým rámcem EU pro Romy bude třeba náležitě řešit na Ukrajině a v Moldavské republice³⁶, dvou nových kandidátských zemích EU, jakož i v Gruzii jako potenciální kandidátské zemi. K prioritám definovaným ve stanoviscích Evropské komise³⁷ již patří potřeba, aby tyto tři země posílily práva a právní rámec pro své národnostní menšiny a zranitelné skupiny.

Komise bude pozorně sledovat pokrok a nadále finančně podporovat začleňování Romů na západním Balkáně, Ukrajině, v Moldavsku, Gruzii a v Turecku, a to v rámci kapitoly 23 jednání o rozšíření „Soudnictví a základní práva“.

7. POKYNY PRO ČLENSKÉ STÁTY

Komise vyzývá členské státy, aby se zabývaly oblastmi, které je třeba zlepšit a které jsou uvedeny v tomto sdělení a v analýze pro jednotlivé země, jež jsou obsaženy v první části pracovního dokumentu útvarů Komise, včetně přidělení odpovídajících rozpočtů (a také upřesnění finančních zdrojů, např. vnitrostátních rozpočtů, fondu EFRR, programů fondu ESF+ a plánu pro oživení a odolnost). Členské státy by měly v závislosti na svých vnitrostátních podmínkách účinně využívat mechanismy k obnově nebo aktualizaci svých vnitrostátních strategických rámců pro Romy a/nebo svých akčních a prováděcích plánů tak, aby byly ambicióznější.

Členské státy s významnou romskou populací se důrazně vyzývají, aby zvýšily své ambice při řešení problémů, s nimiž se Romové potýkají ve čtyřech odvětvových oblastech, a zároveň zajistily řádné průřezové uplatňování horizontálních cílů v oblasti boje proti protiromskému smýšlení, diskriminaci, nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti, boje proti

³⁶ [Stanovisko Komise k Moldavsku z června 2022 obsahovalo doporučení týkající se Romů.](#)

³⁷ [Stanoviska Evropské komise k žádostem o členství v EU.](#)

chudobě a zajištění smysluplného zapojení Romů do společnosti. Provádění vnitrostátních strategických rámců pro Romy a akčních plánů by mělo být založeno na solidních výchozích hodnotách, včetně průzkumu agentury FRA o Romech v období 2020–2021 ve sledovaných zemích, a na dostatečně ambiciózních cílech, které jsou úzce propojeny s cíli na úrovni strategického rámce EU pro Romy. Je důležité, aby tyto členské státy zaujaly k rovnosti a začleňování Romů kombinovaný – cílený i obecný – přístup.

Komise vyzývá členské státy, které mají soubor politických opatření pro začleňování, aby zajistily, že se obecné politiky a programy sociálního začleňování účinně dostanou až k romské populaci, a aby v případě potřeby vypracovaly cílená opatření, která podpoří přístup Romů k obecné nesegregované infrastruktuře a službám.

Komise vyzývá všechny členské státy, které připravují nebo provádějí jiné vnitrostátní strategie zaměřené na snižování nerovností nebo boj proti diskriminaci, například akční plány proti rasismu nebo akční plány v rámci evropské záruky pro děti, aby zajistily odpovídající zohledňování romské problematiky, jakož i plnou doplňkovost a soulad s opatřeními, k nimž se zavázaly v rámci vnitrostátních strategických rámců pro Romy.

Všechny členské státy souhlasily s hlavními cíli EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a chudoby navrženými v akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv na rok 2021³⁸. V těchto oblastech vypracovaly vnitrostátní cíle, které by měly být v maximální míře využity, aby bylo zajištěno, že nikdo nebude opomenut.

Národní kontaktní místa pro Romy

Úloha a účinnost národních kontaktních míst pro Romy jsou zásadním prvkem úspěšného provádění vnitrostátních strategických rámců pro Romy. Ačkoli většina členských států udělila svým národním kontaktním místům pro Romy vhodné mandáty a koordinační úkoly ve vztahu k ministerstvům a dalším odpovědným orgánům, většina národních kontaktních míst pro Romy nebyla dostatečně posílena, pokud jde o dodatečné finanční a personální zdroje, což omezuje jejich schopnost důkladně plnit svou koordinační a monitorovací úlohu. Měla by být také podle potřeby zapojena do programování, provádění a monitorování (včetně monitorovacích výborů) programů fondů EFRR a ESF+, jakož i plánů pro oživení a odolnost a všech dalších fondů Unie, které mohou podpořit rovnost a začlenění Romů. Komise znovu zdůrazňuje, že je důležité, aby členské státy dále posilovaly pravomoci národních kontaktních míst pro Romy, aby mohly účinně plnit svou klíčovou úlohu.

Protiromské smýšlení

Předcházení protiromskému smýšlení a boj proti němu je klíčovým cílem a hlavní zásadou strategického rámce EU pro Romy a doporučení Rady. Mnoho vnitrostátních strategických rámců pro Romy uznává, že je důležité zabývat se různými formami jeho vyjádření a projevů, včetně protiromského rasismu, diskriminace, předsudků, stereotypů a stigmatizace, jakož i nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti.

Mnoho členských států ve svých popisech vnitrostátních souvislostí a problémů zmiňuje protiromské smýšlení. Většina členských států s početnější romskou populací stanovila cíle a opatření pro boj s tímto jevem, i když v různé míře a s různými ambicemi, které dostatečně

³⁸ [Cíle evropského pilíře sociálních práv do roku 2030.](#)

neodpovídají rozsahu tohoto problému. Komise vyzývá členské státy, aby v této oblasti posílily své snahy, a vyzývá ty členské státy, které dosud nevypracovaly plány k řešení tohoto problému, aby tak nyní učinily.

Segregace ve vzdělávání a bydlení

Komise vyzývá členské státy, zejména ty, které mají významnou romskou populaci, aby zvýšily své úsilí o předcházení školní a územní segregaci romských dětí a její odstranění a aby se zabývaly problémem nesprávného diagnostikování, které vede k nesprávnému umisťování romských dětí do zvláštních škol. Komise rovněž vyzývá členské státy, aby aktivně zjišťovaly a odstraňovaly překážky, které brání romským dětem navštěvovat předškolní zařízení a získávat kvalitní vzdělání na všech úrovních v nesegregovaném prostředí. Komise důrazně vyzývá členské státy, aby v plném rozsahu využívaly finanční prostředky EU (ESF+, EFRR, InvestEU a plán pro oživení a odolnost) jako pomoc při zlepšování životních podmínek a vyhlídek na rozvoj u marginalizovaných romských komunit a Romů žijících v domácnostech s nízkými příjmy, kterým hrozí chudoba a sociální vyloučení. Členské státy by měly zajistit obecné sociální bydlení v nesegregovaných oblastech, spolu s opatřeními na podporu přístupu k všeobecnému vzdělávání, zaměstnání, zdravotní a sociální péči, a vypracovat nebo aktualizovat místní opatření a provádět plány desegregace.

Cíle a ukazatele

Stanovení přesně kvantifikovaných vnitrostátních cílů, které jsou spojeny s ukazateli a výchozími hodnotami, je zásadní pro monitorování pokroku při dosahování cílů strategického rámce EU pro Romy. Průzkum agentury FRA o Romech v období 2020–2021 poskytuje monitorovaným zemím základní údaje. Je důležité, aby tyto členské státy zaujaly k rovnosti a začleňování Romů kombinovaný – cílený i obecný – přístup.

Komise dále vyzývá všechny členské státy, aby podle potřeby přezkoumaly a pozměnily své vnitrostátní strategické rámce pro Romy a vypracovaly konkrétní kvantitativní cíle, které pomohou EU společně dosáhnout cílů stanovených ve strategickém rámci EU pro Romy do roku 2030.

Zohledňování romské problematiky

Mnoho vnitrostátních strategických rámců pro Romy popisuje opatření, která jsou navázána na obecné politiky a programy sociálního začleňování. U těchto opatření však často chybí podrobné informace o tom, jak a do jaké míry z nich mohou mít Romové prospěch. Přestože je nezbytné usilovat o začlenění Romů prostřednictvím obecných politik a programů, členské státy by měly stanovit záruky s cílem zabránit opomíjení romské problematiky nebo jen povrchnímu zohledňování této problematiky. Měla by být zapojena národní kontaktní místa pro Romy a měla by mít možnost převzít v tomto procesu úlohu meziodvětvové koordinace.

Účast

Členské státy by měly zajistit a prokázat skutečnou a smysluplnou účast Romů ve všech fázích provádění vnitrostátních strategických rámců pro Romy a programů fondů EU na celostátní, regionální a místní úrovni, jakož i při monitorování vnitrostátního strategického rámce pro Romy a podávání zpráv. Spolupráce v tomto ohledu lze dosáhnout posílením zapojení národních romských platforem nebo rovnocenných konzultačních a participativních procesů.

8. PODPORA ZE STRANY EVROPSKÉ KOMISE

1) Prosazování právních předpisů EU

Komise bude i nadále sledovat prosazování a uplatňování směrnice o rasové rovnosti³⁹, směrnice o právech obětí⁴⁰ a rámcového rozhodnutí Rady o boji proti rasismu a xenofobii a v případě potřeby bude pokračovat v řízení v případech nesplnění povinnosti, aby podnítila změny ve vnitrostátních právních předpisech a politice. Komise posílí institucionální rámec pro boj proti diskriminaci předložením legislativního návrhu týkajícího se standardů pro orgány pro rovné zacházení.

2) Začlenění otázky rovnosti Romů do politických iniciativ EU a uvolnění finančních prostředků EU pro Romy

Komise zajistí, aby byl boj proti rasové nebo etnické diskriminaci začleněn do politik, právních předpisů a programů financování EU, které podporují soudržnost, začlenění a účast. Komise bude sledovat provádění politik týkajících se rovnosti, začlenění a účasti Romů, a to i v rámci evropského semestru.

Členským státům bude poskytnuta podpora při dalším rozvoji a provádění jejich vnitrostátních rámců pro Romy, a to prostřednictvím finanční podpory a koordinačních opatření. Další podpora bude poskytována také formou pomoci z Nástroje pro technickou podporu⁴¹. Budování kapacit bude nabízeno zejména prostřednictvím agentury FRA, a to za účelem rozvoje spolehlivých systémů monitorování a hodnocení, jakož i shromažďování údajů o rovnosti pro tvorbu politik a provádění vnitrostátních rámců pro Romy. Národním kontaktním místům pro Romy bude poskytnuta pomoc při prohlubování jejich znalostí a kapacit pro monitorování a podávání zpráv o provádění vnitrostátních rámců pro Romy a při vypracovávání individuálně přizpůsobených ukazatelů.

Komise bude co nejlépe využívat zasedání národních kontaktních míst pro Romy v návaznosti na zjištění tohoto sdělení.

Komise bude podporovat provádění různých programů a projektů, například projektu EU Pilot HERO⁴², který umožňuje realizaci pilotních projektů, jež zlepšují přístup k bydlení a zaměstnání pro zranitelné romské rodiny, a iniciativu EU pro Přípravnou akci na období 2021–2025 Roma Civil Monitor týkající se budování kapacit romských organizací občanské společnosti s cílem monitorovat provádění vnitrostátních strategických rámců pro Romy. Další projekty se zaměřují na přístup ke vzdělávání nebo na budování kapacit pro tvorbu politik, například společné programy EU a Rady Evropy INSCHOOL a ROMACT⁴³.

Národní kontaktní místa pro Romy a národní romské platformy obdrží podporu prostřednictvím výzev Komise určených pro tento účel v rámci programu Občané, rovnost,

³⁹ [Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ.](#)

⁴⁰ [Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV.](#)

⁴¹ [Nástroj pro technickou podporu.](#)

⁴² [Pilotní projekt HERO.](#)

⁴³ Společné programy EU a Rady Evropy: přístup ke vzdělávání [INSCHOOL](#), a budování kapacit pro tvorbu politik [ROMACT](#); projekt společnosti REDI Economic Development S.A. podporuje podnikání Romů ve čtyřech zemích s podporou Evropského investičního fondu (EIF).

práva a hodnoty (CERV)⁴⁴. Program CERV podporuje také projekty zaměřené na boj proti rasismu, protiromskému smýšlení a diskriminaci a projekty připomínající holocaust prostřednictvím výzev v oblasti evropské historické paměti⁴⁵.

Komise bude usnadňovat spolupráci mezi členskými státy za účelem podpory rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání pro všechny prostřednictvím Evropského prostoru vzdělávání (EPV) a akčního plánu digitálního vzdělávání⁴⁶, jakož i fondu ESF+. Komise bude i nadále usnadňovat vzájemné učení v oblasti boje proti diskriminaci ve vzdělávání a jeho prostřednictvím v rámci pracovní skupiny strategického rámce EPV pro rovnost a hodnoty.

Komise bude dále začleňovat romskou problematiku do všech příslušných činností v rámci strategií, které provádějí programy Unie rovnosti⁴⁷, Erasmus+⁴⁸ a Evropského sboru solidarity⁴⁹. Komise uvolní prostředky v rámci programu EU4Health⁵⁰, aby pomohla předcházet nemocem a usnadnila očkování a pomohla vyvinout mechanismy pro lepší řešení krizí souvisejících se zdravím, včetně těch v romské populaci. Prostřednictvím fondů pro oblast klimatu a infrastruktury⁵¹ budou projekty podporovat začleňování osob se zdravotním postižením a osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, včetně Romů, a podporovat dostupné sociální bydlení.

Při provádění fondů EU, včetně programů Evropského sociálního fondu plus (ESF+), bude Komise spolupracovat s členskými státy, aby zajistila, že potřeby Romů budou řešeny prostřednictvím kombinovaného přístupu, který zahrnuje obecná i cílená opatření, a bude podporovat výměnu osvědčených postupů a pokynů pro členské státy ohledně desegregace v oblasti vzdělávání a bydlení.

3) Opatření a podpora ze strany EU zaměřené na prosazování účasti, začlenění a rozmanitosti Romů

Na základě své zavedené praxe bude Komise spolupracovat s členským státem, který předsedá Radě EU, aby otázky rovnosti, začlenění a účasti Romů zůstaly na předním místě politické agendy.

Komise bude pokračovat v práci na podpoře nadnárodních partnerství, vzájemného učení a výměny know-how a slibných postupů tím, že bude podporovat: i) síť národních kontaktních míst pro Romy; ii) organizaci Evropské platformy pro začleňování Romů; iii) provádění projektu Roma Civil Monitor; iv) spolupráci s evropskou sítí vnitrostátních orgánů pro rovné zacházení (Equinet) a sítí EURoma.

Komise bude rovněž pokračovat ve spolupráci a partnerství s Evropským parlamentem a romskou občanskou společností na oslavách Mezinárodního dne Romů.

⁴⁴ [Program Občané, rovnost, práva a hodnoty.](#)

⁴⁵ Výzva k podávání návrhů týkající se [evropské historické paměti](#).

⁴⁶ [Evropský prostor vzdělávání](#), hlavní témata: [zlepšování kvality a rovnosti ve vzdělávání a odborné přípravě](#) a [akční plán digitálního vzdělávání](#).

⁴⁷ [Union of Equality: the first year of actions and achievements \(Unie rovnosti: první rok akcí a úspěchů\)](#).

⁴⁸ [Erasmus+](#) – program EU pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport.

⁴⁹ [Evropský sbor solidarity.](#)

⁵⁰ [Program EU4Health.](#)

⁵¹ [Fondy InvestEU pro oblast klimatu a infrastruktury.](#)

Zjištění tohoto hodnocení budou rovněž projednána s organizacemi občanské společnosti v konzultační skupině organizací občanské společnosti Komise a v rámci provádění iniciativy Roma Civil Monitor v období 2021–2025 s cílem určit nejlepší postup pro řešení nedostatků a způsoby jejich překonání a přenášet a šířit slibné postupy.

Komise bude podporovat rozmanitost a začlenění prostřednictvím programu Kreativní Evropa⁵², jakož i začlenění Romů na pracovišti prostřednictvím platformy EU pro charty diverzity⁵³. Nová strategie Komise v oblasti lidských zdrojů⁵⁴ přispěje ke zvýšení rozmanitosti jejích zaměstnanců a bude usilovat o to, aby více stážistů a zaměstnanců pocházelo z nedostatečně zastoupených skupin a etnických menšin. Prostřednictvím svého kompetenčního centra pro participativní a poradní demokracii⁵⁵ Komise rovněž nabízí poznatky o vývoji inkluzivních opatření pro zapojení občanů, která mohou pomoci podpořit inkluzivní politickou a místní účast Romů v Evropě.

4) Opatření a podpora ze strany EU zaměřené na prosazování rovnosti a na potírání protiromského smýšlení

V návaznosti na svůj závazek podporovat pozitivní obraz a romské vzory a bojovat proti protiromskému smýšlení, stereotypům, protiromské rétorice a nenávistným výrokům bude Komise pokračovat ve své práci prostřednictvím skupiny na vysoké úrovni pro boj proti nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti i ve společné práci s Radou Evropy prostřednictvím připravovaného projektu EQUIROM⁵⁶.

9. ZÁVĚR

Hlavní cíle, úkoly a opatření obsažené ve strategickém rámci EU pro Romy a v doporučení Rady jsou v různé míře zohledněny ve vnitrostátních strategických rámcích pro Romy. Aby vnitrostátní strategické rámce pro Romy mohly do roku 2030 přinést žádoucí změny, je třeba vytvořit a udržovat silná partnerství mezi všemi příslušnými zúčastněnými stranami, účinně reagovat na problémy v jednotlivých zemích, důkladně monitorovat pokrok a podle potřeby upravovat a aktualizovat vnitrostátní strategické rámce pro Romy. Komise bude pokračovat v práci na úrovni EU, aby zajistila pro tuto práci plnou podporu.

Komise vyzývá členské státy, aby v souladu s doporučením Rady co nejlépe využily hodnocení, zjištění a pokyny Komise ke zlepšení a aby do června 2023 podaly zprávu o svém pokroku. V příštím sdělení Komise budou posouzeny první zprávy členských států o provádění jejich vnitrostátních strategických rámců pro Romy a o pokroku, kterého dosáhly při plnění cílů pro rok 2030.

Agentura FRA se zavázala, že v roce 2024 provede nový průzkum o Romech. Jeho výsledky spolu s dvouletými zprávami členských států posílí schopnost členských států i Komise měřit

⁵² [Program Kreativní Evropa](#).

⁵³ [Platforma EU pro charty diverzity](#) – platforma nabízí prostor pro výměnu a sdílení zkušeností a osvědčených postupů pro stávající evropské charty diverzity (v současnosti 26).

⁵⁴ [Strategie v oblasti lidských zdrojů](#) přijatá Komisí.

⁵⁵ [Kompetenční centrum pro participativní a poradní demokracii](#).

⁵⁶ Rovnost a právo na nediskriminaci pro Romy (EQUIROM) je projekt, který bude realizovat Rada Evropy s finanční podporou z výzvy k podávání návrhů CERV-2021-COEU-1.

pokrok při plnění cílů strategického rámce EU pro Romy do roku 2030. Komise bude při měření tohoto pokroku úzce spolupracovat s agenturou FRA.

Pokrok v řešení specifických problémů Romů je důležitou zkouškou pro Unii rovnosti a pro EU obecně, přičemž Komise je odhodlána zajistit, aby příspěvek k tomuto úsilí na úrovni EU zůstal zachován.